

ԱՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱԳՄԱՆԵՐՆԵՐ

Հատուկ կարիքներով մարդկանց աջակցության
«ՈՒՆԻՍՈՆ» հասարակական կազմակերպության պարբերական

Ապրիլ 2004 թիվ 1

Սիրելի՛ ընթերցող.

Ձեր ուշադրությանն ենք ներկայացնում «Անտեսանելի մարդիկ» պարբերականի անդրանիկ համարը:

Ուլբե՛ր են այդ «անտեսանելի» մարդիկ և ի՛նչն է նրանց դարձրել այդպիսին:

Խոսքը հաշմանդամների մասին է, որոնց թիվը մեր երկրում, ըստ պաշտոնական տվյալների, կազմում է մոտ 115000 մարդ: Նսկայական թիվ է, այդպես չէ: Իսկ որքա՛ն հաճախ եք հանդիպում հաշմանդամի Երևանի և հանրապետության այլ վայրերի փողոցներում, կրթական հաստատություններում և մշակութային օջախներում, խանութներում և տրանսպորտում...

Մենք բազ գիրակցում ենք, որ այս հարցերը հոեղորակա՛ն բնույթ են կրում, և դրանց պատասխաններն ակնհայտ են: Յավոք, հայ հաշմանդամների գերակշռող մեծամասնությունն հնարավորություն չունի մասնակցելու հասարակական կյանքին, հաճախելու մշակութային միջոցառումների, սովորելու և աշխատելու: Ավելին. շարերն իրենց կյանքն անց են կացնում սեփական բնակարանի չորս պատերի մեջ՝ չունենալով նույնիսկ տանից դուրս գալու հնարավորություն: Տիմնական պարճառներից մեկը փողոցների, կառույցների և տրանսպորտի ֆիզիկական անմատչելիությունն է: Պակաս կարևոր դեր չի խաղում նաև այն փաստը, որ հասարակության մեծամասնությունը դեռևս պարբերաբար չէ հաշմանդամին ընկալելու որպես լիիրավ անդամ:

Շարերը ծանոթ չեն հաշմանդամության հիմնահիմքերին և հաշմանդամների հետ շփման կանոններին: Նաճախ շրջապատողներն հաշմանդամներին ընկալում են որպես «հիվանդներ», «անդամալուծներ», «արատավորներ»: Յավալի է, բայց փաստ է, թե հաշմանդամին նույնիսկ հաջողվում է դուրս գալ տանից, ևս անընդհատ զգում է մարդկանց՝ իրեն ուղղված ակնապիշ հայացքները, ինչք, բնականաբար, տիպի է հաշմանդամի համար: Շարերի համար մարդկանց ավելորդ «ուշադրությունը» դառնում է անանցանելի խոչընդոտ, որի պարճառով նրանք որոշում են այլևս չհայրնվել փողոցում կամ հասարակական այլ վայրում:

Արդյունքում, հաշմանդամները շարունակում են մնալ մեր հասարակության մեջ որպես «անտեսանելի մարդիկ»:

Մեր պարբերականի հիմնական նպատակն է հնարավորինս փոխել իրավիճակը, ինչպես նաև ծանոթացնել ընթերցողին այն ձեռքբերումներին, որոնց հասել են հայ հաշմանդամները և նրանց կազմակերպությունները վերջին տարիների ընթացքում:

Այս համարում.

- **2 Ինքնահաստատման դասեր**
Մեր պատվիրակ Գ.Սրեփանյանը ներկայացրեց Նայաստանը Ուելսում կայացած կրթասարդ հաշմանդամների 1-ին համաժողովում
- **3 Խճանկար**
Լուրեր արտերկրից
Գեթ մեկ անգամ...
Առնակ Ջաբարյանի բանասերի ծովային լուսերից
- **4 Գեղեցիկը սահման չունի**
Առաջին անգամ Նայաստանում անցկացվեց հաշմանդամ կանանց գեղեցկության ֆոտոմրցույթ
- **6 Մեծ բեմի լույսերը**
«Փարոս» կամերային երգչախումբը հաջողությամբ մասնակցեց Նեսապոլում կայացած մրցույթ-փառատունին
- **7 Ճակատագրի կամուրջներ**
Անվանի գիրնական Կարլ Շարատիսի որդին աջակցում է հայ հաշմանդամներին
- **8 Invisible People**
Brief summary in English

Գոհար Սարեփանյան

ԻՆՔՆԱՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ԴԱՍԵՐ

2003-ի ամռանը ես՝ որպես «Ունիտն» հասարակական կազմակերպության պատվիրակ, երիտասարդ հաշմանդամների Առաջին միջազգային համաժողովում, որն անց էր կացվում Ուելսի Սուոնսի քաղաքում, ներկայացնում էի Հայաստանը:

Համաժողովի նախաձեռնողն էր Children in Wales կազմակերպությունը: Այն իրականացվում էր «Rights into Action» («Իրավունքներն ի գործ») նշանաբանի ներքո: Այդ կարևորագույն ֆորումին մասնակցեցին ավելի քան 30 երկրների երիտասարդ հաշմանդամների պատվիրակություններ: Վերջիններս բաժանվել էին առանձին խմբերի՝ ըստ լեզվի ինացության:

Rights into Action 2003

the 1st International Congress of Young Disabled People

Gweithredu Hawliau 2003

Y Gyngres Ryngwladol Gyntaf o Bobl Ifanc Anabl

Չնայած հաշմանդամության փարբեր ձևերին, փարիքային փարբերությանը, բաժանման այդ սկզբունքը մեզ հնարավորություն փվեց մերձենալ և հասկանալ միմյանց:

Բացի գործնական շփումներից կազմակերպված էին նաև հանդի-

պումներ քաղաքի հանրության հետ, համերգներ Սուոնսի քաղաքի երիտասարդ հաշմանդամների մասնակցությամբ, մարզական միջոցառումներ, դիսկոթեկներ և զբոսանքներ:

Համաժողովն անց էր կացվում համալսարանի շենքում, որը կազմված էր չորս մասնաշենքից: 1-ին մասնաշենքի պատշգամբից շար գեղեցիկ փեսարան էր բացվում. մեր առջև Արլանդյան օվկիանոսն էր: Համալսարանի շուրջըրորը այգիներ էին, որոնք, կարծես, անփառ լինեին: Երեկոյան զբոսանքները ինձ համոզեցին, որ այնքաղ հաշմանդամին անմարչելի վայր չկա: Միայն մի փոքրիկ անհարմարություն կար, որը դժվար չէր հաղթահարել: Սենյակում, որտեղ ես սպրում էի, անվասայլակով հաշմանդամի համար անհարմար սանհանգույց էր (գրեթե մեր փնեթի պես):

Ընթրիքից հետո, երեկոյան ժամը 7-ին պատվիրակներն հավաքվում էին պատշգամբում, որտեղ մի փոքրիկ սրճարան կար. խմում էին թեյ, սուրճ, պարմուն էին իրենց երկրների, քաղաքների, ինչպես նաև պրոբլեմների և նվաճումների մասին:

Համաժողովի բոլոր մասնակիցներին փրվել էր մեկ ազատ օր՝ քաղաքի փեսարանում վայրեր այցելելու, սպորտով և զբոսանքով զբաղվելու համար: Մեր խումբը, որի անդամներն հիմնականում աղջիկներ էին, որոշեց զնայ խանութներ:

Խանութների հսկա ցանցը գտնվում էր քաղաքի կենտրոնում: Այսպես մեզ փրամադրեցին «մոտոանվասայլակներ», որոնք նախաբեկված էին ոչ միայն հաշմանդամների, այլև փարեց մարդկանց համար:

Արարքինից այդ սայլակները թվում էին շար մեծ և անհարմար նման եռանիվ մոտոցիկլի:

Գործնականում դրանք շար հարմար էին՝ դեկի վրա կային «գործարկում», «հետ», «առաջ» կոճակներ: Մայլակն ուներ նաև անվարանգության գոտի, զնված ապրանքների համար գամբյուղ և այլ հաճելի մանրուքներ...

Եզրափակիչ օրը համաժողովը յուրաքանչյուր խմբից ընտրեց մեկական ներկայացուցիչ և կազմեց մի օղակ՝ պատվիրակների հետագա համագործակցության և իրենց երկրներում փարվող աշխատանքների մասին ինֆորմացիայի փոխանակման համար:

Մշակվեց նաև երիտասարդ հաշմանդամների «Rights into Action» մանիֆեստը և փոխանցվեց Սուոնսի քաղաքի քաղաքապետարանին:

Մեզանից յուրաքանչյուրը պետք է շարունակի երիտասարդ հաշմանդամների իրավունքների պաշտպանության աշխատանքներն իր սեփական հայրենիքում: Ես շար բան իմացա այլ երկրների հաշմանդամների կյանքի մասին: Հարկ է նշել, որ զարգացած դեմոկրատական երկրներում հաշմանդամներն ապրում են գրեթե առանց պրոբլեմի: Այլ խոսքերով, նրանց կյանքն այնքան էլ չի փարբերվում մնացած մարդկանց կյանքից: Եվ դա հրաշալի է: Մենք նույնպես պետք է հասնենք նրան, որ Հայաստանում հաշմանդամներն իրենց զգան, որպես հասարակության լիիրավ անդամներ:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Բրիտանացի հաշմանդամը շահել է դարական պրոցեսն ընդդեմ RyanAir ավիաընկերության, որը նրան չի ապահովել անվճար անվասայլակով:

54-ամյա Բոր Ռոսսը, որը ուղեղի կաթված է սրացել, 2002-ի փետրվարին Լոնդոնի օդանավակայանի անձնակազմի պահանջով անվասայլակից օգրվելու համար ստիպված է եղել վճարել 36 ֆունդ: Այսպիսով, անվասայլակի օգտագործումը նրա համար արժեցել է ավելի թանկ, քան ավիատոմսը:

Այդ փաստը Ռոսսը գնահատել է, որպես խարականություն և օդանավակայանի տնօրինության դեմ հայց է ներկայացրել դատարան: Արդյունքում, Լոնդոնի Կենտրոնական դատարանի դատախազ Կրոուֆորդ Լինդսեյը օդանավակայանի գործակալները ճանաչել է «անօրինական»: Դատարանն ավիաընկերությունից պահանջել է Ռոսսին վճարել 1300 ֆունդի չափով փոխհատուցում:

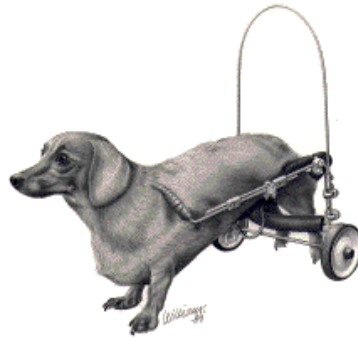
Դատավարության ավարտից հետո Ռոսսն հայտարարել է, որ գոհ է այդ որոշումից: Մեծ Բրիտանիայի հաշմանդամների իրավունքների հանձնաժողովի ներկայացուցիչներն իրենց հերթին նշել են, որ Ռոսսի դեպքից հետո իրենք պարտաստ են դարական քննության ներկայացնել ևս նման 50 դեպք:

1987-ի հուլիսին «Playboy» ամսագիրը զարմացրեց իր ընթերցող-

ներին, չնայած որ վերջիններս, կարծես, պարտաստ էին ցանկացած անակնկալների: Ամսագրում գերեզված էին Էլլեն Շտրոյի կիսամերկ նկարները:

Էլլենն հաշմանդամի անվասայլակով փեղաշարժվող ուսանողուհի էր՝ Կալիֆորնիայից: Նա դարձավ առաջին հաշմանդամ կինը, որը նկարահանվեց «Playboy»-ի համար: «New York Times» թերթը այդ փաստը մեկնաբանել է հետևյալ կերպ. «Վաշմանդամ մոդելը մարտահրավեր է նետում սեքսուալ սերերեփոխներին»: Երբ Էլլենին հարցրել են, ինչո՞ւ համաձայնվեց մոդելի կեցվածք ընդունել, նա պատասխանել է. «Ես գիտակցում էի, որ առաջին հերթին կին եմ, բայց ոմանք չէին ընդունում ինձ այդ կարգավիճակում»:

Ինժեներ Վադիմ Ժարիկովը երբեք չէր մտածել, որ մի օր կկսի անվաթոռներ պարտաստել շների համար: Նրա բոլոր մտերիմներն ըմբռնումով էին մտնում այդ գրազմունքին: Նույնիսկ շպից Ցունին, երբ տուն մտնելիս, հոտոտելով, անձանոթ շան ներկայություն էր գգում, չէր խանդում: Երևի հասկանում էր, որ փրոջ համար նա աշխարհի ամենասիրելի շունն է կամ էլ իր հոտոտությամբ գգում էր ցեղակից եղբայրների օգնության աղերսանքի դատը համր:

- Առաջին անվաթոռը ես պարտաստեցի մի անտուն, թափառական շան համար, - պատմում է Վադիմը: - Ծանոթուհիս գրել էր մի հովվաշուն և սկսեց խնամել վերջինիս: Մի օր նկատեց, որ շունը չի կարողանում կանգնել. ամենայն հավանականությամբ նրան մեքենայով վրաներթին էին ենթարկել: Դիմեց ինձ: Ինտերնետում գտա մի արտասահ-

մանյան ֆիրմայի սայթ, որը գրազվում էր կենդանիների համար հաշմանդամային սայլակների արտադրությամբ: Գները շատ բարձր էին. ամենաեժան սայլակն արժեր 400\$: Ես ուսումնասիրեցի սայլակի իրականացման սկզբունքներն ու գրա բոլոր անհրաժեշտ պարագաները: Տիմսայդ անտուն շնիկը կարողանում է քայլել:

Վադիմի համոզմամբ, շներն իրենց հաշմանդամ չեն գգում և նրանց բնավորությունն էլ չի փոխվում: Բոլոր անասնաբույժները, կինոլոգները և որսորդները միաձայն պնդում են, որ նման դեպքերում հարկավոր է «բնեցնել» կենդանուն: Բայց այն տերերը, որոնք շանն իրենց ընկալելիքի անդամ են համարում, շարունակում են փրիներով հոգ տանել նրանց մասին:

Առաջին հայացքից փոքր անվասայլը խորիմաստ պարմություն է սիրո և հավատարմության մասին...

* * *

Ամսակ Զարարյան

ԳԵԹ ՄԵԿ ԱՆԳԱՄ...

Դավիթ Բարսյան

ԳԵՂԵՑԻԿԸ ՄԱՏՄԱՆ ՉՈՒՆԻ

Մարտի 8-ը մի փուն է, որը յուրահատուկ խորհմաստություն և կանանց ու մայրությանը ներդաշնակ գեղեցկություն ունի: Այն մեր մայրերի ու քույրերի պես «ջինջ է ու մաքուր»: Մեր իրականության մեջ ապրում են գեղեցիկ սեռի ներկայացուցիչ հաշմանդամներ, որոնց արտաքին ու ներքին գեղեցկությունը մարդկանց սրտերը լցնում է հպարտությամբ, հիացմունքով և լուսավոր ջերմությամբ: Նենց այս վեհ նկատառումներով ոգեշնչված՝ «Ունիտն» հասարակական կազմակերպությունն անցկացրեց Նախասրահում իր նախադեպը չունեցող մի միջոցառում, որի նպատակն էր հասարակության ուշադրությունը սևեռել հաշմանդամ կանանց գեղեցկության ու հմայքի վրա:

Դա ֆոտոմրցույթ էր, որին մասնակցեցին փարբեր փեսակի հաշմանդամություն ունեցող 16-40 փարբեկան 47 կանայք և աղջիկներ հանրապետության փարբեր շրջաններից:

Նրանք իրենց լավագույն լուսանկարները ներկայացրին հեղինակավոր ժյուրիի՝ ժամանակակից հայ մշակույթի վառ ներկայացուցիչների դարբին: Վերջինիս կազմում էին Սփանիալավսկու անվան ռուսական դրամատիկական թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար, Նայասրանի ժողովրդական արտիստ, Ռուսաստանի արվեստի վաստակավոր գործիչ Ալեքսանդր Գրիգորյանը (նախա-

գահ), անվանի բանաստեղծուհի, Նախասրանի գրողների միության անդամ Մերաբետն և կոմպոզիտոր, Նանրային հեռուստառադիոընկերության էսփրադային-սիմֆոնիկ նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար և դիրիժոր Երվանդ Երզնկյանը:

Պարգևատրման հանդիսավոր արարողությունը կայացավ «Ունիտն» կազմակերպությունում 2004 թվականի մարտի 7-ին:

Ն ա դ թ ո ղ ն եր ն է ի ն .

Միսս Գեղեցկություն (Գրան պրի)

Միսս Ժպիտ (1-ին մրցանակ) և (աջից) Միսս Գրացիա (3-րդ մրցանակ)

Միսս Նմայք (2-րդ մրցանակ)

Կազմակերպիչները երախտապարտ են «Ջիզզազ» ընկերությանը, որը տրամադրել էր Գրան պրիի՝ «Grundig» ֆիրմայի CD-ով ռադիոմագնիստֆոնը, «Նուշիկյան սաոցիալա-»-ին, որը տրամադրել էր մյուս երեք մրցանակները՝ աշխարհահռչակ ֆիրմաների (Gucci, Chanel, Yves saint Laurent, Roxas և այլն) կոսմոպոլիայի և օժանելիքի հիանալի հավաքածուները:

Մրցույթին աջակցեցին նաև ինֆորմացիոն հովանավորները՝ «Արձագանք FM 103.5», Ռադիո «Վան» և Նիթ-FM ռադիոկայանները:

Մեր թղթակից Գոհար Սյրեվանյանը փոքրիկ հարցազրույց վարեց մրցույթի հաղթող՝ Շուշանիկ Նահապետյանի հետ:

- Ես չեմ կարող նկարագրել, թե ինչ զգացումներ ապրեցի այդ պահին: Ուղղակի, դա կրկին ան-

զամ ինձ համար ինքնահասարակական հիանալի միջոց հանդիսացավ:

- Չեմ կարծում, որ այս ակցիան շրջադարձային փոփոխություն կմտնի հասարակական

արևելափայլի մեջ, սակայն եթե այս հրաշալի մրցույթը մի փոքր իր վրա հրավիրի հասարակության թեկուզ չնչին մասի ուշադրությունը, այն կարելի է համարել հաջողված: Իսկ առավել շոշափելի արդյունքների հասնելու համար նման միջոցառումներ պետք է ալելի հաճախ կազմակերպել:

- Նրանցից յուրաքանչյուրն էլ ունի իր յուրաքանչյուր գեղեցկությունը: Յանկանում էմ նրանց վարաստություն իրենց ուժերի նկատմամբ: Չէ՛ որ մասնակցությունն արդեն իսկ ինչ-որ չափով հաղթանակ է:

Նաշմանդամ կանանց առաջին ֆորումը մեկ անգամ ևս ապացուցեց, որ իսկական գեղեցկությունը արվում է ի վերուստ և ոչ մի պարագայում այն չի խամրում:

ՄԻՍՍ ԳԵՂԵՅԿՈՒԹՅՈՒՆ - 2004

**հաշմանդամ կանանց
Առաջին ֆորումը
ժյուրիի անդամները
հաղթողների և մրցանակակիրների
հետ**

Փայանն Փայրյան

ՄԵԾ ԲԵՄԻ ԼՈՒՅՍԵՐԸ

Իրալիա... Այսպեղից են սկսվել դեպի մեծ արվեստ փանդոլ կարևոր ու ճակատագրական ճանապարհները, այս երկիրը մշտապես համարվել է երգի ու արվեստի օրրան, որի բեմերը ճանապարհ են բացել բազմաթիվ աշխարհահռչակների համար:

Հայ երգիչներն Իրալիայում...

Միջազգային հերվնաավաճառքի վերականգնողական կենտրոնի «Փարոս» կամերային երգչախումբը (գեղ. ղեկավար և խմբավար՝ Վաչագան Նավասարդյան) 7 երկրներից ժամանած 16 երգչախմբերի թվում մասնակցեց և Հայաստանը ներկայացրեց Իրալիայի Նեապոլ քաղաքում անցկացվող «Չայներ արևի փակ» երկրորդ միջազգային փառատոնին: Եվրոպացի նրբաճաշակ հանդիսատեսն հուզված էր ու զարմացած, առաջին անգամ էր փեսնում երգչախումբ, որի մասնակիցներն անվասայակներով էին: Չնայած քաղաքակիրթ աշխարհն հաշմված մարդկանց հետ հաշվի է նստում «հավասարության մոտեցմամբ», այդուհանդերձ ցայսօր չի կարողացել ունենալ ճակատագրով ու սկզբունքայնությամբ այսքան միասնական ակցիա:

«Փարոսի» ելույթը ցնցել էր իրալացիներին: Մեր երգչախումբը միակն էր, որին իրալացի խափափանից հանդիսատեսը ծափահարեց հուրմուկայս, և որի ելույթի ժամանակ սեփական հիացմունքն ու էմոցիաները չկարողացավ թաքցնել նույնքան խափափանից ու պրոֆեսիոնալ ժյուրին: Վերջինիս որոշմամբ Հայաստանը ներկայացնող «Փարոս» երգչախումբն ընդգրկվեց մասնակիցների լավագույն հնգյակում:

Փառատոնի կազմակերպիչների նախաձեռնությամբ Նեապոլում փրեղի ունեցավ նաև «Փարոսի» մենահամերգը: Նորից օտար ափերում հինգեց հայերենը, նորից աշխարհը լսեց դարերի պատմություն ունեցող հայ ժողովրդի երգը:

Նեապոլյան փառատոնը լուսաբանվեց նաև Իրալիայի մամուլում: Հրապարակումների առանցքում իր փեսակի մեջ աշխարհում եզակի՝ հայկական երգչախմբի ելույթների մասին ակնարկներն էին:

Փառատոնի ավարտից հետո «Փարոսը» 2 օր անցկացրեց Հռոմում, որտեղ այլևայլ փեսարժան վայրերի հետ մեկտեղ եղավ նաև Վատիկանի Մուրբ Պևրոսի մայր փաճարում և,

բացառիկ թույլություն ստանալով, կարարեց մեկ սրբազանություն: Կոմիտասի Պատարագից «Ազգային օրհներգը» դարձավ «Փարոսի» Իրալիայում կայացած հյուրախաղերի արժանավոր պսակը:

«Փարոսի» մասնակցությունն հեղինակավոր փառատոնին և նրա հաղթանակը հնարավոր դարձան Միջազգային հերվնաավաճառքի վերականգնողական կենտրոնի փնտրեն Միխթար Մնացականյանի աջակցությամբ: Ուղևորությունը հովանավորեցին հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Բոչարյանը, ԱԺ նախագահը, Երևանի քաղաքապետը, ինչպես նաև ամերիկացի բարերարներ Ռոջեր Շարասուխը և Ժիրայր Հովնանյանը: Իրալիա մեկնելու և փառատոնին մասնակցելու կազմակերպչական աշխատանքներն իրականացրեց «Ունիտոն» հասարակական կազմակերպությունը:

Թինա Ասարիանի
ՏՊԱԱ
սկադնանկու,
«Բվերիս»
համայնքի
նախագահ

ՃԱԿԱՏԱԳՐԻ ԿԱՄՈՒԲՋՆԵՐ

Ամեն ինչ կյանքում փոխկապակցված է և հյուսված ճակատագրի անփեսանելի թելերով: 40-50 տարի առաջ ոչ ոք չէր էլ պարկերացնում, որ իմ և Կարլ Շիրաուխի գիտական շփումները կվերածվեն իսկական ընկերության, իսկ Նարվարդի համալսարանի պրոֆեսոր Կարլ Շիրաուխի կինը՝ Մարիան և որդին՝ Ռոջերը, արդեն մեր օրերում կշարունակեն այս ընկերական հարաբերություններն ու կաջակցեն Նայասարանում անցկացվող բարեգործական ծրագրերի իրականացմանը:

Ֆիզիկոս Կարլ Շիրաուխը դեկավարում էր Քեմբրիջյան արագացուցիչը, նրա լաբորատորիային էր պարկանում նյութի փոքրագույն մասնիկների քվարկների գոյության առաջին անուղղակի ապացույցների կայացման պատիվը: Նա խորը մարդկային, կարդացած, բարի և իր գործը սիրող մարդ էր: Կ.Շիրաուխը մի քանի անգամ եղել է Նայասարանում և շարք հավանել մեր բնությունն ու ժողովուրդին: Նրանք, ովքեր գեթ մեկ անգամ հանդիպել են Շիրաուխին, հիշում են նրա ընկերա-

սիրությունը, ժպիտը և կյանքի հանդեպ փածած սերը: Նա շարք ուշադիր էր, օժտված էր հումորի զգացումով, երբևէ չէր մոռանում շնորհավորել մեր ընկերներին Ամանորի և Մուրբ Ծննդի կապակցությամբ՝ պարտապարտ կարակային բնույթի բացիկներ: Կ.Շիրաուխը խոստանում էր, որ ծագումով հայ իր հարսի հետ կրկին կայցելի Նայասարան: Այսօր էլ նրա որդին՝ Ռոջեր Շիրաուխը և նրա ընկերները, հեռավոր Կալիֆորնիայից շարունակում են կապ պահպանել Նայասարանի հետ:

Ռ.Շիրաուխի աջակցությամբ իրականացվել են մի շարք կարևորագույն նախագծեր:

Նշենք միայն Կարլ Շիրաուխի անվան կոմպյուտերային դասընթացների անցկացումը, Նանրապերական մանկական վերականգնողական կենտրոնի հաշմանդամ երեխաների համար խաղահրապարակի կառուցումը, հաշմանդամների «Փարոս» երգչախմբի մասնակցությունն Անգլիայում և Իտալիայում կայացած մրցույթփառատոներին, «Ունիսոն» հասարակական կազմակերպության հաշմանդամների համար հարմարեցված գրասենյակի հիմնադրումը...

Վերջինս հնարավորություն ընձեռեց անցկացնել երգչախմբի կառուցվող փորձեր և զգալիորեն բարձրացնել «Փարոսի» կարարողական վարպետության մակարդակը, ինչի մասին է վկայում վերջերս Կամերային երաժշտության փան լեյվ լեցուն դահլիճում մեծ հաջողությամբ

անցած համերգը: «Ունիսոնի» գրասենյակում նաև անց են կացվում գեղարվեստի դասընթացներ համապարասխան ունակություններով օժ-

տված երիտասարդ հաշմանդամների համար:

Անկասկած, Ռոջեր Շիրաուխի և նրա մոր՝ Մարիա Շիրաուխի՝ ցուցաբերած աջակցությունը ոգևորում է հաշմանդամներին էլ ավելի «մտրեցնելով» նրանց հասարակության լիիրավ և լիարժեք կյանքին:

Այս համարը պատրաստվեցին.

**Գոհար Սյրեփանյանը
Դավիթ Բաբայանը
Նառա Բաղդասարյանը**

**Խմբագիր՝
Արմեն Ալավերդյան**

**Կոնքրակր
տրեղեկություններ.**

**Նասցն՝
Երևան 375033,
Նակորյան 10/56**

**Նեռ.՝
22-64-70
26-34-09
(09) 40-35-18**

**Ինտերնետ՝
www.unison.am**

**Էլ. փոստ՝
unison@unison.am**

INVISIBLE PEOPLE

Periodical of Unison NGO
April 2004

Editorial

This is the first issue of *Invisible People*. The name of the periodical is conditioned by the current situation of disabled people in Armenia. Most of them spend their lives within the four walls of their homes. This happens because of a variety of reasons.

First of all, most buildings and the public transportation are physically inaccessible for people with mobility impairments. Secondly, the majority of non-disabled residents of Armenia do not accept persons with disabilities as full members of the society. In addition to this, disabled people are not psychologically prepared to actively participate in the community life.

Invisible People will strive to change the existing situation as well as to inform the readers on the problems and achievements of disabled individuals and their organizations.

Lessons of Selfaffirmation by Gohar Stepanyan

As a delegate from Unison NGO I represented Armenia at *Rights into Action* - the 1st International Congress of Young Disabled People (UK, 2003).

Delegations of young motivated individuals with disabilities from more than 30 countries participated in this major event. As a result of the Congress, the *Rights into Actions* Manifesto was worked out.

There are no Limits for Beauty by David Babayan

For the first time in Armenia, Unison NGO conducted a beauty photo contest for women with disabilities aged 16-40.

About 50 disabled girls and women from all over Armenia participated in the contest. The jury consisted of the prominent figures of art and culture.

The prize-giving ceremony was held on March 7 in the Unison premises. The event was widely covered by mass media.

The Lights of the Big Stage by Gayane Paytyan

In November 2003 the Paros Chamber Choir participated in the Second Edition of the International Choral Festival-Competition *Voices in the Sun* (Naples, Italy).

Paros was included in the winners list (5th place) and was awarded a special diploma. The Armenian choir also gave a performance at Termo di Agnano and sang Komitas' National Holy Hymn in San-Pietro Cathedral (Vatican).

The trip was sponsored by President Kocharyan, Chairman of the National Assembly, Mayor of Yerevan. Significant contributions were also made by Jirair Hovnanian and Roger Strauch (U.S.).

The Bridges of Destiny by Tina Asatiani

My scientific contacts with Karl Strauch, a leading high energy physicist and Professor Emeritus of Physics at Harvard University, began several decades ago. Soon they turned to a real friendship.

Nowadays this friendship is continued by Karl's wife Maria and his son Roger. From the far California they support charitable projects initiated by me.

Among these projects it is worth mentioning the establishment of Karl Strauch Computer Class for the disabled, the construction of a playground at the Republican Pediatric Rehabilitation Center, the participation of Paros Choir in the international festival-competitions in the UK (2000) and Italy (2003), and the establishment of premises for Unison NGO.

The latter helped us organize regular rehearsals of the Paros Choir, in spite of the difficulties related to transportation of wheelchair choristers. As a result, the performing skills of the choir have dramatically advanced. This was evident at the recent concert held in the Chamber Music Hall.

Art training for disabled young individuals is also conducted at the Unison premises.

Undoubtedly, the support provided for Armenian persons with disabilities by Maria and Roger Strauch inspires these people and gives them hope for a better future.

This issue was prepared by:
Gohar Stepanyan
David Babayan
Nara Baghdasaryan

Editor-in-Chief: Armen Alaverdyan

Contact Information:
Address: Hakobyan St. 10/56, Yerevan 375033, Armenia
Tel. (+3741) 226470, 263409, (+3749) 403518 - mobile

www.unison.am
E-mail: unison@unison.am